

**Данило Савич Туптало
(1651–1709). Церковний діяч,
мислитель, поет, проповідник**

Туптало Данило Савич (Димитрій Ростовський) – єпископ Руської Православної Церкви, митрополит Ростовський і Ярославський; духовний письменник, агиограф, проповідник, педагог. Засновник Ростовської граматичної школи, в якій поряд з граматикую

церковнослов'янської мови і богослужбовими книгами вивчалися також стародавні мови (латинська і давньогрецька), філософія і віршування.

Данило Туптало народився 11 грудня 1651 року у селі Макарові на Київщині в родині сотника Київського козачого полку. Навчався у Києво-Могилянському колегіумі (1662-1665). У 1668 році прийняв чернецтво. З 1677 року жив у Білорусі в єпископа Теодосія Василевича.

1680 року обраний ігуменом Київського монастиря Святого Кирила. 1681 року стає ігуменом Максаківського СпасоПреображенського, а через півроку – Батуринського Крупицького Миколаївського монастиря.

Від 1684 року – проповідник Києво-Печерської лаври (за архімандрита Варлаама Ясинського). З того часу до 1705 року працював над написанням і виданням (у 4 т.) збірки “Четьї-Мінеї”. Крім Києва, жив у Батурині, був ігуменом монастиря Святих Петра і Павла в Глухові (1694-1697), Єлецького Успенського монастиря в Чернігові (1697-1699), де висвячений в архімандрити, та Спасо-Преображенського монастиря в Новгороді-Сіверському (1699 – 1701).

З 1702 року – митрополит Ростовський і Ярославський. У Ростові зосередився на освітній діяльності та боротьбі з розколом. Заснував школу з викладанням грецької і латинської мов на зразок Києво-Могилянської академії, зі шкільним театром, для якого писав драми. Написав чимало проповідей, виданих у Києві 1710 і 1713 роках, моральних повчань під назвою “Алфавить духовный, или увѣщанія по письменамъ алфавитнымъ начинаемыя”, віршів, де абстрактно-християнські мотиви метафізичної поезії поєднуються з осмисленням соціальних проблем, розглядуваних крізь призму “індивідуальної” долі, а також “Літопис, або збірний хронограф”, що засвідчив глибокі знання Біблії, патристики, візантійських хроністів і новіших церковних письменників, “Мартиролог” – скорочений виклад зб. “Четьї-Мінеї” (праця не завершена) й “Дослід над розкольничою

бринською вірою” (закінчений 1709 р., виданий 1745 р.).

Християнську етику митрополит Дмитрій розглядав як підґрунтя суспільної моралі; церкву вважав формою містичного єднання людей і суспільною інституцією, покликаною через священників здійснювати моральний суд і забезпечувати належний освітній рівень суспільства. Запропонував просвітницьку концепцію державного управління, згідно з якою державою управляє освічений монарх, що керується принципами християнської моралі.

Митрополит Ростовський і Ярославський Дмитрій помер 28 жовтня 1709 року в Ростові. Похований в Троїцькому соборі Яковлівського монастиря. Канонізований Руською Православною Церквою в 1757 році.

У 1760 році на честь святителя була названа тільки що заснована Фортеця святого Дмитрія Ростовського, що розвинулася згодом у місто Ростов-на-Дону.